

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Opera laboriosa, quibus reatus pœnæ temporalis expiatur, spontè
suscipi posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

natur misericordia, & Veritas. Et illa S. GREGORII, lib. 9. moral. cap. 27. *Procul dubio Dominus delictum sine ultione non deserit: aut enim ipse hoc homo in se pœnitens punit, aut hoc Deus cum homine vindicans percussit.* & ceteræ Patrum sententiæ, quas infrà cap. 9. adferemus.

CAPVT IV.

Opera laboriosa, quibus reatus pœnæ temporalis expiatur, spontè suscipi posse.

TERTIA quæstio erat, Vtrum opera laboriosa, quibus pœnæ temporalis reatus expiandus est, tum spontè assumenda sint, tum etiam à Sacerdotibus iniungenda.

Concilium Tridentinum, sess. 14. cap. 9. docet, tribus modis Domino satisfieri: pœnas & flagella à Deo iniussa patienter ferendo; opera laboriosa spontè assumendo; & mulctam Sacerdotum arbitrio iniunctam subeundo. Ex quibus modis solum primum sine controuersia Aduersarij admittunt: modum secundum & tertium, Philippus in Locis, tit. de Satisfactione, propè finem, videtur omnino reiicere, cum sic loquitur: *Rectè, inquit, Ecclesia imponit aliquas mortificationes agentibus pœnitentiam. Hic iterum admonendi sunt p̄j, vt discernant hypocrisim, seu opera indèbita, à mortificatione debita. Mortificatio non simulata, est aut verus dolor in contritione, aut patientia sustinens veras afflictiones: vt David obiurgatus à Nathan, cum verè expansisset agnitione ira Dei, & esset in verò dolore; idem deinde cum calamitates, quæ sequuta sunt, perferret, sustinuit mortificationem.* Et infrà: *Non sunt mortificationes, sine mandato Dei accersita corporis lacerationes, sicut sacrificuli Baal sibi vulnèra faciebant. Tales vltro accersiti cruciatus, pertinent ad regulam, Frustrà colunt me mandatis hominum. item pugnat cum his præceptis, Non occides. item, Habeto honorem corpori.*

Martinus etiam Kemnitius in Examine suo, parte 2. pagina 1079. satis apertè reiicit duos illos modos, vbi tractans

Zzzz

locum

locum Apostoli : *Si nos ipsos iudicaremus, &c.* 1. Corinth. II. *Non videtur, inquit, Verbo κείναι, sicut Pontificij interpretantur de electiis pœnis, qua tanquam satisfactiones, aut compensationes pro peccatis, vel voluntarie suscipiuntur, vel à Confessario iniunguntur.* Et infra, pagina 1092. negat pertinere ad Claves, iniunctionem satisfactionis: & pag. 1093. ita scribit : *Quod dictum est, Optimam & apostolicissimam pœnitentiam esse, nouam vitam; hanc habet sententiam: post acceptam fide propter Christum remissionem peccatorum, non requiri præterea aliam satisfactionem, aut expiationem pro peccatis, cum simus in Christo consummati, sed requiri illud, quod Scriptura præscribit; Desine à malo, & fac bonum.*

Martinus Lutherus in assert. art. 5. admittit quidem, rectè facere Ecclesiam, dum, vt pia mater quibusdam castigacionibus filios suos puniens, præuenit manum Dei: non tamen admittit hoc pertinere ad Claves, cum (vt ipse notat) ligentur & soluantur peccata, nõ autem Confessio vel Satisfactio ligari aut solui rectè dici possit.

SED facilè nobis erit, vtrumque modum satisfaciendi, & per pœnas spontè assumptas, & per iniunctas à Sacerdotibus, ex diuinis literis, & Patrum testimoniis demonstrare.

AC PRIMVM de pœnis spontè assumptis tot sunt in Scripturis exempla, ac testimonia, vt mirum sit, potuisse in mentem alicuius cadere, vt id negaret. Quis sanctum Iob coëgit pœnitentiam agere in fauilla, & cinere, eius delicti, quod verbo commiserat? sic enim ipse ait, cap. vlt. *Insipienter loquutus sum, iccirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in fauilla, & cinere.* Quis Dauidem coëgit ieiunare, & humi iacere? 2. Reg. 12. & ponere vestimentum suum cilicium? Psalm. 68. & panem sicut cinerem manducare, & potum cum fletu miscere? Psalm. 101. nõne hæc omnia, & alia id genus multa, sanctus Dauid sponte sua faciebat, vt de se pœnas sumeret, ob peccata in Deum admissa? Nõne etiam Achab sponte sua cilicium ad carnem induit, vt Deum placaret, ieiunauitque, & dormiuit in sacco, vt legimus 3.

Reg.

Reg. 21. & Dominus de eo ad Heliam dixit : *Nōne vidisti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus est mei causa, non indicam malum in diebus eius.* Quid Rex Niniuitarum? nōne spontè sua surrexit de solio, & abiecto vestimento suo, indurus est sacco, & sedit in cinere, & ieiunium toti populo suo indixit? Si pœnæ istæ spontè assumptæ, hypocriticæ essent, & cum præceptis diuinis pugnarent, vt Philippus cum nouis Epicuræis dicit; qua ratione Deum placassent, & ruinam iam impēdentem auertissent, vt scribitur Ionæ tertio?

PORRO libri veterum Patrum, ac præsertim Tertulliani in lib. de Pœnitentia, S. Cypriani in serm. de lapsis, Paciani in Parænesi ad Pœnitentiam, S. Ambrosij in lib. ad Virginem corruptam; plenissimi sunt exhortationibus, ad operam pœnitentiæ laboriosa spontè suscipienda.

Ac inter alia PACIANVS in Parænesi ad pœnitentiam, post Tertullianum, sic ait : *In quantum pœna vestra non pepercitis, in tantum vobis Deus parceret.* Et S. GREGORIUS loco supra citato, lib. 9. Moral. cap. 27. *Delinquenti, inquit, Dominus nequaquam parceret : aut enim ipse homo in se hoc penitens punit, aut hoc Deus cum homine vindicans percutit.* Cui cōsonat quod scribit S. AVGVSTINVS apud Bedam in comment. cap. 11. prioris ad Corinth. in illud : *Si nos ipsos iudicaremus, non vti que iudicaremur. Pro illis peccatis, quæ legis Decalogus continet, & de quibus Apostolus ait; Quoniam qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt : in penitentia maiorem in se quisque seueritatem debet exercere, & à se ipso iudicatus, non iudicetur à Domino, sicut idem Apostolus ait; Si enim nos iudicaremus, à Domino non iudicaremur.*

Ex quo intelligimus, parùm ad rem facere, quod notauit Kemnitijs, Apostolum non vsurum esse verbo *κρίνειν* sed *διακρίνειν*, cum ait : *Si nos iudicaremus* : siquidem Apostolus per vocem *διακρίνειν*, intellexit quidem discutere ac discernere, vt vox ipsa propriè significat; sed haud dubiè voluit, vt qui se discutiunt, si malefacta in se inveniunt, ea corrigant, & puniant, ne à Domino grauiùs puniantur, vt

sanctus Augustinus rectè exposuit. Quem sequitur Anselmus in eundem locum; & ab his non discrepat Commentarius, qui tribuitur Ambrosio, qui per *ἡμαρτίαν* intelligit, & rata non solùm discernere, sed etiam corrigere: cum quibus apertissimè sentit Chrysostomus homil. 42. in Mattheum. *Audi*, inquit CHRYSOSTOMVS, *Paulum dicentem; Si me ipsos iudicaremus, non vniq; iudicaremur. Et quoniam modum inquit, à me ipso rationes viuendi, & supplicium exigam largos, lachrymarum effunde fluuios, laboribus ac vigiliis ipsum afflige, &c.*

NEQVE argumenta illa Philippi, quòd pertineant pœnitentiæ spontè assumptæ ad regulam: *Frustrà colunt me mandatis hominum*, & quòd pugnent cum præceptis: *Non occides, & Habeto honorem corpori*. concludunt aliquid: alioqui reprehendere cogeremur sanctum Iob, Dauidem Prophetam, & alios sanctissimos homines, quos constat pœnas multas spontè suscepisse, vt peccata in se punirent.

ILLVD igitur: *Frustrà colunt me mandatis hominum*, non habet locum in re proposita: tum quia Dominus eo loco non loquitur de eo, quod spontè agimus, sed de eo, quod facimus ex hominum imperio: tum quia non displicet Deo obedientia erga homines, nisi quando contraria Deo præcipiunt homines: tum denique quia non hominum, sed Dei mandatum est, vt qui peccauit, pœnitentiam agat; & pœnitentiam Scripturæ passim describunt per stertum, plañctum, ieiunium, saccum, &c. Itaque cum dicuntur aliqui pœnitentiam sponte sua assumere; illud, SPONTE SUA, non excludit mandatum Dei de pœnitentia agenda, & operibus laboriosis assumendis; sed excludit tum peculiare Sacerdotis imperium, tum etiam certum genus, aut mensuram operum laboriosorum, quam Scriptura aut Ecclesia in particulari præscripserit.

ILLVD autem: *Non occides*, quorsum adducitur: neque enim vllus nostrum probat eiusmodi pœnas, quæ mortem, aut mortis periculum adferant. Porro ieiunia, preces, saccus, & ceteræ corporis asperitates, aded non occidunt, vt Eremitæ illi veteres, qui in eiusmodi operibus, præter ceteros homines

mines exercebantur, diutissimè vixisse legantur: neque illud negari potest, quin plures crapula, quàm ieiunium, delicia, quàm labores occiderint.

DENIQUE, illud: *Habeto honorem corpori*, quod ex cap. 2. ad Collossen. Lutherani, corporis quàm animæ studiosiores, passim adferre solent, duobus modis commodissimè explicatur. NAM si commentarium sancti Ioannis CHRYSOSTOMI sequi velimus, sententia Apostoli erit, vt debitus honor corpori tribuatur. Exigit autem debitus honor corporis, vt ei necessaria prouideantur, quod faciendum esse nos minimè negamus; non autem exigit, vt ob animæ salutem non affligatur, alioqui Paulus ipse contra suum præceptum egisset, quando castigabat corpus suum, & in seruitutem redigebat. I. Corinth. 9. Si verò sanctum AVGVSTINVM audiamus in epist. 59. ad Paulinum, tantum aberit, vt hic locus sit contra nos, vt etiam maximè faciat pro nobis. Nam ex Augustini sententia, beatus Paulus reprehendit quosdam, qui ex superstitione corpus affligebant, non autem vt illud ob animæ salutem castigarent: vbi corporalis afflictio spontè assumpta laudatur, sed finis malus reprehenditur: *Videntur quidem*, inquit Apostolus, *qua isti faciunt, rationem habentia sapientia in superstitione, & humilitate, non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.* hoc est, Videtur quidem abstinencia istorum habere quasdam rationes sapientiæ, quia hoc facere videntur ad humiliandum cor, & castigandum corpus, non ad honorandum, & saturandum: tamen quia ex superstitione id faciunt, non ex vera pietate, nihil eis prodest.

